

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, старшого дослідника Шкарупи Костянтина Вікторовича на дисертацію Білошицького Олексія Георгійовича на тему: «Адміністративно-правові засади управління патрульною поліцією», подану на здобуття на наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність дослідження адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією зумовлена значною роллю цього органу у забезпеченні правопорядку, громадської безпеки та виконанні завдань, пов'язаних із захистом конституційних прав і свобод громадян. Патрульна поліція, як один із ключових суб'єктів публічної адміністрації у правоохоронній сфері, виконує важливу функцію забезпечення оперативного реагування на правопорушення, підтримання громадського порядку та реалізації державної політики у сфері правоохоронної діяльності. Її ефективність значною мірою залежить від чітко визначених адміністративно-правових засад управління, які регламентують організацію та функціонування цього підрозділу, визначають його повноваження, компетенцію, механізми взаємодії з іншими структурами системи внутрішніх справ. Значення патрульної поліції як автономного міжрегіонального територіального підрозділу Національної поліції України суттєво зросло у зв'язку з трансформацією безпекового середовища в державі, зокрема через виклики, спричинені збройною агресією проти України. У нових умовах діяльність патрульної поліції зазнала істотного розширення, включаючи виконання функцій, пов'язаних із підтриманням безпеки в прифронтових районах, забезпеченням правопорядку на деокупованих територіях, протидією диверсійним і терористичним загрозам. Ці обставини обумовлюють потребу в детальному аналізі правового регулювання організації та управління патрульною поліцією, удосконаленні відповідних правових механізмів і визначенні напрямів їхньої подальшої модернізації.

Варто зауважити, що ефективне функціонування патрульної поліції безпосередньо пов'язане з наявністю дієвих механізмів управління, які забезпечують оптимізацію процесів планування, координації, контролю та оцінки результатів службової діяльності. Сучасний стан нормативно-правового регулювання управлінської діяльності патрульної поліції потребує комплексного аналізу з точки зору відповідності принципам адміністративного права, зокрема законності, підконтрольності, прозорості, ефективності та результативності. Відсутність належного правового забезпечення управління цим органом може призвести до дисфункцій у його роботі, що негативно позначиться на загальному рівні безпеки громадян і держави.

З огляду на зазначене, тема адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією є актуальною та має вагомим теоретичне й практичне значення. Вона спрямована на вирішення низки нагальних проблем у сфері правоохоронної діяльності, що стосуються ефективності управління, підвищення рівня безпеки громадян, забезпечення належного функціонування системи внутрішніх справ України. Комплексний підхід до дослідження цієї проблематики сприятиме розробленню пропозицій щодо вдосконалення законодавства, що регламентує діяльність патрульної поліції, а також сприятиме посиленню правових механізмів контролю, координації та взаємодії між різними суб'єктами правоохоронної системи.

Рецензуючи дисертацію та оцінюючи її позитивну сторону, слід відзначити логічну злагодженість викладеного матеріалу, взаємозв'язок окремих розділів і підрозділів між собою, їх спрямованість на розв'язання конкретного наукового завдання, що полягає у визначенні сутності, змісту та особливостей адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією, з метою вироблення слушних та обґрунтованих пропозицій до чинного законодавства в зазначеній сфері.

У першому розділі викладено загальну характеристику адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією. Зокрема, охарактеризовано стан наукового вивчення адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією, сформульовано визначення поняття адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією та розглянуто генезу адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією крізь призму становлення патрульної поліції. Другий розділ роботи присвячено питанням визначення адміністративно-правового забезпечення управління патрульною поліцією. Серед іншого, тут розглянуто адміністративно-правові засади організації службової діяльності підрозділів патрульної поліції, окреслено адміністративно-правові форми та методи управління патрульною поліцією та з'ясовано особливості здійснення контролю та нагляду за додержанням законності працівниками патрульної поліції. У третьому розділі дисертації надано характеристику зарубіжного досвіду правового й організаційного забезпечення діяльності патрульної поліції, окреслено шляхи оптимізації показників оцінювання службової діяльності підрозділів патрульної поліції та розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності патрульної поліції в умовах воєнного стану.

Таким чином, є всі підстави стверджувати, що структура дисертації Білошицького О.Г. добре продумана і відповідає тим завданням, які поставив перед собою автор. Дисертант послідовно виклав матеріал, в основному правильно співвідносячи загальні та конкретні питання, сформулювала необхідні наукові дефініції. Це дозволило автору показати свої знання з теорії адміністративного права та публічного адміністрування, глибоко та розгорнуто проаналізувати як положення нормативно-правових актів, що визначають засади адміністративно-правового регулювання управління патрульною поліцією.

Положення викладені в анотації, відповідають основним положенням та висновкам, зазначеним у дисертації. Зміст анотації відповідає встановленим

вимогам. Дисертація та анотація оформлені також відповідно до встановлених вимог.

Можна зробити висновок, що основні положення та висновки дисертації були оприлюднені автором повною мірою.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що за характером і змістом розглянутих питань робота Білошицького О.Г. є першим комплексним науковим дослідженням адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією, з урахуванням аналізу практики її функціонування в умовах воєнного стану, що дало змогу сформулювати пропозиції щодо оптимізації відповідних управлінських процесів і підвищення ефективності роботи. У роботі враховано положення чинного законодавства, піддано аналізу теоретичний та практичний матеріал, що стосується тематики дослідження. Це дозволило по новому підійти до дослідження значного кола проблем, які залишилися поза увагою вчених, але мають важливе практичне та теоретичне значення.

В процесі дослідження автор не абстрагувався в наукову розробку проблеми, а поставив конкретні та чіткі завдання, у зв'язку з чим дисертація отримала цікавий та корисний напрям не лише в науковому руслі, що дозволило йому прийти до практичних результатів та зробити корисні для практичного застосування висновки.

Переважає більшість положень, винесених автором на захист і висновків є новими або містять значну частку новизни. Зокрема, Білошицьким О.Г. вперше було сформульовано визначення адміністративно-правових основ управління патрульною поліцією, яке враховує взаємопов'язані складники: нормативно-правові, інституційні, організаційні та інформаційно-аналітичні, що окреслюють засади й процедури реалізації управлінських функцій. Здійснено поділ управлінських функцій на цільові, спрямовані на визначення стратегічних завдань, їхню реалізацію та контроль за виконанням, і організаційні, які

забезпечують створення безпечних умов праці, мотивування персоналу та матеріально-технічне забезпечення. Визначено ключові адміністративні методи управління патрульною поліцією, зокрема організаційно-правові, інформаційно-аналітичні, соціально-економічні та морально-етичні, які охоплюють правотворчість, регулювання діяльності, забезпечення інформаційної підтримки й координацію кадрової політики. Обґрунтовано необхідність впровадження комплексу управлінських рішень та організаційних заходів, що сприятимуть підвищенню ефективності діяльності патрульної поліції, а також оптимізації роботи з особовим складом.

Крім того, автором було удосконалено теоретичні засади визначення адміністративно-правових основ управління патрульною поліцією, запропоновано шляхи оптимізації методів і форм публічного адміністрування для підвищення ефективності її службової діяльності. Уточнено характеристику структури управління, до якої включено його суб'єкт, об'єкт та інструменти регулювання. Науково обґрунтовано, що організація діяльності патрульної поліції як ключова управлінська функція має багатокomпонентну природу, що поєднує взаємодію керівного складу та виконавців у межах стратегічного та оперативного планування реалізації поліцейських завдань. Запропоновано удосконалене трактування категорій «нагляд» і «контроль» у контексті управління патрульною поліцією, де нагляд розглядається як комплекс моніторингу та оцінювання, а контроль охоплює державний, відомчий та громадський рівні регулювання.

Отримані здобувачем науково обґрунтовані результати мають важливе значення для розвитку науки адміністративного права. Вдалим є проведена робота, щодо дослідження організаційних форм функціонування суб'єктів управління патрульною поліцією та особливостей здійснення ними комплексу

взаємопов'язаних політичних, державно-правових, економічних, організаційних, технічних заходів у відповідній сфері.

Обґрунтованість наукових положень дисертації та достовірність одержаних результатів полягають в тому, що теоретичні висновки вдало підкріплені емпіричними матеріалами, зокрема аналізом значного масиву нормативно-правових актів, статистичних даних та аналітичних довідок. В роботі чітко та достатньо відчутно простежується бажання автора шляхом наукового опрацювання та аналізу значного масиву різноманітних наукових підходів зробити власний внесок у науково-теоретичне розуміння правової природи та сутності наведених вище правових категорій. Також слід відзначити стиль, яким написано роботу. Він відзначається логічністю, послідовністю та ясністю думок авторки. Деякі досить складні теоретичні положення дисертації викладені зрозумілою мовою, без зайвих ускладнень.

Загалом, на сторінках дисертації автору вдалося розв'язати цікаву дискусію, використавши при цьому широкий спектр вітчизняних та зарубіжних науково-теоретичних та монографічних робіт з різних галузей наукових знань, що свідчить про поглиблений аналіз піднятої в цій роботі проблеми. Крім того, ним вивчено та проаналізовано періодичну літературу з даного питання, що свідчить про спробу синтезувати поряд із загальноприйнятими поняттями новітні підходи до розуміння сутності та змісту адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією.

Практичне значення отриманих результатів обумовлене можливістю використання його результатів під час обґрунтування необхідності внесення змін і доповнень до низки нормативно-правових актів, якими врегульовано окремі аспекти адміністративної правосуб'єктності патрульної поліції, а також під час розробки нових актів; розробки практичних рекомендацій з удосконалення діяльності з управління патрульною поліцією; подальшого наукового

дослідження питань, пов'язаних із удосконаленням адміністративно-правового регулювання здійснення управління патрульною поліцією; укладання навчальних посібників і підручників; розробки навчальних програм і планів професійної підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників Національної поліції, студентів і курсантів юридичних факультетів; викладанні таких навчальних дисциплін, як «Забезпечення законності в публічному управлінні», «Управлінський контроль в публічній сфері», «Публічна служба», «Публічне адміністрування» та ін.

Також заслуговує позитивної оцінки достатньо високий рівень аргументації висновків та пропозицій практичного характеру, що наведені в роботі. В процесі дослідження автор не абстрагувався в наукову розробку проблеми, а поставила конкретні та чіткі завдання, у зв'язку з чим дисертація отримала цікавий та корисний напрям не лише в науковому руслі, що дозволило їй прийти до практичних результатів та зробити корисні для практичного застосування висновки.

Слід відзначити стиль, яким написано роботу. Він відзначається логічністю, послідовністю та ясністю думок автора. Деякі досить складні теоретичні положення дисертації викладені зрозумілою мовою, без зайвих ускладнень.

Загалом, на сторінках дисертації автору вдалося розв'язати цікаву дискусію, використавши при цьому широкий спектр вітчизняних та зарубіжних науково-теоретичних та монографічних робіт з різних галузей наукових знань, що свідчить про поглиблений аналіз піднятої в цій роботі проблеми. Крім того, автором вивчено та проаналізовано періодичну літературу з даного питання, що свідчить про спробу синтезувати поряд із загальноприйнятими поняттями новітні підходи до розуміння сутності та змісту адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією.

З позитивного боку слід відмітити, практичну спрямованість дисертації. Зокрема, автор не лише висвітлює основні прогалини та суперечності в адміністративно-правовому регулюванні управління патрульною поліцією в Україні, але й пропонує та обґрунтовує власні шляхи їх подолання, які враховують особливості здійснення цього виду управлінської діяльності, а також сучасну суспільно-політичну ситуацію в нашій державі. Так, автор цілком справедливо наголошує, на необхідності внесення змін до чинного законодавства, що буде сприяти удосконаленню адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією.

У цілому, дисертація має вигляд закінченої праці. Легко сприймається при читанні. У відповідності з усіма теоретичними висновками має логічне обґрунтування. З аналізу тексту дисертаційного дослідження можна зробити висновок, що його автор дослідив великий обсяг нормативного матеріалу. Це дало змогу відобразити у роботі цікаві висновки, розкрити нові аспекти адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією, які ще не отримали відповідне відображення у спеціальних виданнях. Таким чином, можна зробити висновок, що дисертація виконана на високому науковому рівні. Вона відзначається правозастосовною спрямованістю та актуальністю у сучасних умовах.

Водночас, загальна позитивна оцінка дисертації не виключає деяких зауважень і побажань, які можуть бути використані автором у подальших наукових дослідженнях. Найбільш суттєвими є такі:

1. В підрозділі 1.3. «Становлення та розвиток адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією», доцільно було б більше уваги приділити розвитку законодавства у відповідній сфері та аналізу окремих положень нормативно-правових актів, а також їх порівняння з діючими нормами.

2. Здобувач, на мою думку, не в повній мірі розкрив в пункті 2.1. «Адміністративно-правові функції та методи управління патрульною поліцією» саме питання внутрішньо організаційних зв'язків та функціонального розподілення компетенції між структурними підрозділами патрульної поліції. У зв'язку з цим, під час публічного захисту роботи автору варто додатково звернути увагу на дане питання.

3. В підрозділі 2.3. «Контроль і нагляд за додержанням законності працівниками патрульної поліції» слід було б приділити більше уваги особливостям взаємодії патрульної поліції з іншими уповноваженими суб'єктами владних повноважень, які реалізують функції контролю та нагляду у правоохоронній сфері.

4. У цілому позитивно оцінюючи позицію дисертанта щодо визначення та характеристики повноважень патрульної поліції, хотілось би почути позицію здобувача чи достатньо на сьогодні підрозділи поліції наділені відповідними повноваженнями або ж існує потреба у їх перегляді та коригуванні, що не повною мірою відображається у дисертації.

5. Враховуючи, що у роботі виносяться пропозиції щодо удосконалення норм чинного законодавства, а саме Закону України «Про Національну поліцію», доцільно було б розробити відповідний проект закону, порівняльну таблицю та пояснювальну записку до нього, що сприяло б більшій аргументованості наукових положень, які виносяться на захист.

Підсумовуючи викладене, необхідно зазначити, що наведені вище критичні зауваження та рекомендації стосуються дискусійних питань, певної неповноти при розгляді окремих питань теми дисертації і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, яке має науково-теоретичне і практичне значення, містить наукові положення, які являють нові підходи до

вирішення конкретного наукового завдання і сприяють удосконаленню адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертація Білошицького Олексія Георгійовича на тему «Адміністративно-правові засади управління патрульною поліцією» є завершеною науковою працею, у якій її авторкою отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, яке має значення для розвитку науки адміністративного права. Робота відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її автор – Білошицький Олексій Георгійовича – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

провідний науковий співробітник

Науково-дослідного інституту

публічного права

доктор юридичних наук, старший дослідник

Костянтин ШКАРУПА

